

Sygn. akt VII U 1545/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Popielińska

Protokolant: st. sekr. sądowy Małgorzata Wronkowska

po rozpoznaniu w dniu 02 kwietnia 2014 r. w Gdańsku

sprawy A. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania A. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 23 kwietnia 2013 r. nr (...)

oddala odwołanie.

Sygnatura akt: VII U 1545/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 kwietnia 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu A. W. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, przewidzianych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., nr 153 poz. 1227 ze zm.), tj. nieudowodnienie 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, a jedynie okres 6 lat i 10 miesięcy.

Ubezpieczony odwołał się od powyższej decyzji wskazując, iż przedłożył wszelką konieczną dokumentację na okoliczność wykonywania pracy w warunkach szczególnych przez okres przekraczający 15 lat i na okoliczność pracy w warunkach szczególnych wniósł o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków G. P. i M. N..

W odpowiedzi na odwołanie ubezpieczonego pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie, a w uzasadnieniu powołał się na argumentację jak w zaskarżonej decyzji.

W piśmie procesowym z dnia 1 października 2013 r. organ rentowy, podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie, wskazał, że do stażu pracy w warunkach szczególnych uwzględnił okresy od dnia 1 marca 1976 r. do 31 października 1979 r. oraz od 1 maja 1992 r. do 30 czerwca 1995 r.

W piśmie procesowym z dnia 23 października 2013 r. ubezpieczony sprecyzował, iż domaga się zaliczenia do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu od 1 września 1973 r. do 31 sierpnia, 1993 r., kiedy to wykonywał prace na stanowisku kierownika robót energetycznych.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony A. W., urodzony dnia (...), w dniu 15 kwietnia 2013 r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach.

Ubezpieczony nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego.

okoliczności bezsporne, vide: wniosek o emeryturę – k. 1-12 akt rentowych,

W toku postępowania przed organem rentowym początkowo ubezpieczony, według stanu na dzień 31 grudnia 1998 r., udowodnił 25 lat, 4 miesiące i 20 dni okresów składkowych i nieskładkowych, a w tym okres 6 lat i 10 miesięcy okresów pracy w szczególnych warunkach. Do stażu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy zaliczył okresy od 01 marca 1976r. do dnia 31 października 1979r. oraz od dnia 01 maja 1992r. do 30 czerwca 1995r.

dowód: karta przebiegu zatrudnienia – k. 80 akt rentowych,

W związku z powyższym, zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją z dnia 23 kwietnia 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu A. W. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach.

dowód: decyzja z dnia 23 kwietnia 2013 r. – k. 81 akt rentowych, odwołanie – k. 2-3 akt sprawy,

W okresie od dnia 02 sierpnia 1973r. do dnia 30 kwietnia 1992r. a następnie od 01 maja 1992r. do 03 sierpnia 2011r. ubezpieczony A. W. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) (następnie (...) S.A) w G. .

W okresie zatrudnienia w tym przedsiębiorstwie od dnia 1 marca 1976 r. do 31 października 1979 r. oraz od 01 maja 1992r. do 30 czerwca 1995r. bezspornie ubezpieczony wykonywał prace w szczególnych warunkach tj. w energetyce – sprawując bezpośredni nadzór nad pracownikami przy remoncie , montażu i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych , zgodnie z wykazem A dział II poz. 24 na stanowisku kierownik budowy a w okresie od 1 maja 1992 r. do 30 czerwca 1995 r. na stanowisku starszego kierownika robót elektrycznych.

W okresie od 01 listopada 1979r. do dnia 31 sierpnia 1983r. ubezpieczony nie wykonywał prac w warunkach szczególnych , będąc zatrudniony najpierw na stanowisku kierownika rozliczeń TP, od 01 października 1980r. na stanowisku kierownika sekcji dyspozycji robotników, od 01 maja 1982r. do jako specjalista do spraw rozliczeń kierujący zespołem zagadnień, następnie jako specjalista do spraw technicznych od czerwca 1982r. a od 01 grudnia 1982r. jako kierownik Sekcji Organizacji (...) (techniczno – produkcyjnego) . W tym czasie od lutego do grudnia 1981r. ubezpieczony był oddelegowany do wykonywania działalności związkowej w związku z wyborem na stanowisko przewodniczącego Komisji Zakładowej NSZZ „ Solidarność ”.

W okresie od dnia 1 września 1983 r. A. W. pracował na stanowisku kierownika robót elektrycznych. Do zakresu jego obowiązków należało prowadzenie robót związanych z elektryfikacją i modernizacją instalacji elektrycznych hydroforni, budynków mieszkalnych, gospodarczych, przemysłowych, ośrodków wypoczynkowych, budynków Banku i Urzędu Gminy itp. Zakres robót na budowach obejmował również budowę linii średnich i niskich napięć napowietrznych i kablowych oraz stacji transformatorowych.

Jedynie w okresie od 3 czerwca 1985 r. powierzono mu obowiązki kierownika oddziału w K. , które wykonywał w zastępstwie kierownika korzystającego z długotrwałego zwolnienia lekarskiego do 15 września 1985 r. , po czym ponownie wrócił na stanowisko kierownika robót prowadząc budowy energetyczne , będąc zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy.

W okresie od dnia 1 kwietnia 1989 r. do 31 lipca 1989 r. ubezpieczony był zatrudniony w wymiarze 1/2 etatu na stanowisku kierownika robót elektrycznych, a od dnia 1 sierpnia 1989 r. do 31 grudnia 1989 r. oraz od 2 stycznia 1990 r. do 31 grudnia 1990 r. w wymiarze 3/4 na stanowisku starszego kierownika robót.

Od dnia 1 stycznia 1991 r. do 30 kwietnia 1992 r. ubezpieczony ponownie pracował w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierownika robót.

Zarówno w trakcie świadczenia pracy na stanowisku kierownika robót elektrycznych, jak i kierownika robót do obowiązków ubezpieczonego należało zorganizowanie prac, a w tym zapewnienie materiałów i przekazanie poleceń, nadzór nad brygadami energetycznymi i pracownikami sprzętu specjalistycznego na budowie (operatorów dźwigów, koparek, elektromonterów i brygadzystów) sieci niskiego i średniego napięcia oraz odbiór prac. Ponadto, codziennie brał udział w wyłączaniu i podłączeniu sieci energetycznej przed dopuszczeniem pracowników do pracy na budowie i jego obowiązkiem było dopilnowanie ich bezpieczeństwa w tym zakresie. Prace te wykonywał na jednej do trzech budów na raz. Sporadycznie pomagał w dziale rozliczeń, raz w miesiącu przygotowywał podkłady płacowe, sprawdzał raporty sprzętów i dostarczał je do dyrekcji zakładu. Do jego zakresu należało również przygotowanie dokumentacji powykonawczej.

dowód: zaświadczenie z dnia 8 września 1993 r. – k. 63, świadectwo z dnia 22 marca 1996 r. – k. 23, świadectwo pracy z dnia 12 lipca 2012 r. – k. 17-18 akt rentowych; zakres czynności i odpowiedzialności kierownika robót z dnia 18 sierpnia 1983 r., zakres czynności i odpowiedzialności kierownika oddziału z dnia 3 czerwca 1985 r., zakres czynności i odpowiedzialności starszego kierownika robót z dnia 1 sierpnia 1989 r., zakres czynności i odpowiedzialności starszego kierownika robót z dnia 21 czerwca 1991 r., świadectwo pracy z dnia 16 lipca 1992 r., karta zarobkowa z 1985 r., z 1990 r. oraz z 1991 r., angaż z dnia 22 sierpnia 1989 r., angaż z dnia 16 stycznia 1990 r., angaż z dnia 4 października 1989 r., angaż z dnia 4 kwietnia 1989 r. – akta osobowe, zeznania siwaków M. N. i G. P. oraz ubezpieczonego – k. 75 akt sprawy,

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach niniejszej sprawy w aktach rentowych pozwanego organu oraz aktach osobowych ubezpieczonego, których prawdziwość i rzetelność nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia jej wiarygodności z urzędu.

W kwestii wykonywania pracy w warunkach szczególnych przez ubezpieczonego, Sąd dokonał ustaleń również w oparciu o treść zeznań świadków M. N. i G. P., bowiem jako pochodzące od osób obcych, nie zainteresowanych wynikiem postępowania, w ocenie Sądu zasługują na walor wiarygodności, tym bardziej, że ich zeznania razem z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, w tym zeznaniami ubezpieczonego, tworzą zwartą i logiczną całość.

Sąd nie dał jedynie wiary zeznaniom ubezpieczonego w zakresie charakteru pracy w okresie zatrudniania na stanowisku kierownika oddziału od 3 czerwca 1985 r. do 15 września 1985 r., ponieważ nie znajdowały one potwierdzenia w treści zgromadzonego materiału dowodowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych odwołanie skarżącego A. W. nie jest zasadne i z tego tytułu nie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszego postępowania była kwestia ustalenia prawa ubezpieczonego do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Wyniki przeprowadzonego przez Sąd postępowania dowodowego wykazały, że ubezpieczony legitymuje się wymaganym 25-letnim okresem składkowym i nieskładkowym, jednak nie wykazał 15-letniego stażu pracy w szczególnych warunkach, co sprawia, iż stanowisko organu emerytalnego odmawiające mu prawa do wcześniejszej emerytury, jest słuszne.

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 r. zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 nr 153 poz. 1227 ze zm.), dalej: ustawa, zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, tj. spełniają łącznie następujące warunki:

1) legitymują się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat dla mężczyzn, 60 lat dla kobiet,

2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet,

3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa .

Stosownie do dyspozycji art. 32 ust. 1 cytowanej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27. Dla uzyskania uprawnień do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wymagane jest osiągnięcie wskazanego w przepisach wykonawczych wieku, a także przepracowanie określonej ilości lat w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa, jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Stosownie do treści § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,

2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W wykazie A – prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego – stanowiącym załącznik do rozporządzenia w dziale XIV (prace różne) pod. poz. 24 wskazano prace na stanowisku „kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżyniersko-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie”. Z kolei, w dziele II (W energetyce) wskazano prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych.

Okresy pracy natomiast, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (§ 2 ust. 2).

Trzeba jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z utartą praktyką i orzecznictwem w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi.

Bezspornym jest, iż ubezpieczony A. W. nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego i w dniu 4 kwietnia 2013 r. osiągnął 60 rok życia, a na dzień 31 grudnia 1998 r. udokumentowała okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 25

lat, 4 miesiące i 20 dni oraz udowodnił przed organem rentowym okres 6 lat i 10 miesięcy okresu pracy w warunkach szczególnych.

Przedmiotem sporu pozostawało ustalenie, czy za zatrudnienie w szczególnych warunkach uznać można było sporny okres zatrudnienia ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...) w G. **od dnia 1 września 1983 r. do 30 kwietnia 1992 r. , które to ustalenie z uwzględnieniem okresu niespornego , przesądzałoby, iż ubezpieczony legitymuje się wymaganym 15 – letnim stażem pracy w warunkach szczególnych .**

Wskazania jednak wymaga, że zgodnie z treścią cytowanych wyżej przepisów, jako pracę w warunkach można zakwalifikować pracę na stanowisku wymienionym w treści załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z 1983 r., jeżeli jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Z dokonanych ustaleń wynika zaś , że w okresach od dnia 1 kwietnia 1989 r. do 31 grudnia 1989 r. oraz od 2 stycznia 1990 r. do 31 grudnia 1990 r. ubezpieczony pracował w niepełnym wymiarze czasu pracy, co dodatkowo sam potwierdził w swoich zeznaniach. Powyższa okoliczność przesądza o braku możliwości zaliczenia wskazanych okresów do stażu pracy w warunkach szczególnych a ustalenie to wskazuje, iż ubezpieczony nie spełnia przesłanki ustawowej legitymowania się 15 letnim okresem pracy w warunkach szczególnych, pomimo dokonania przez Sąd Okręgowy ustaleń, iż a taka pracę należy uznać pozostały wnioskowany jak wyżej okres.

W ocenie Sądu charakter pracy ubezpieczonego w spornych okresach , gdy ubezpieczony wykonywał pracę w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierownika robót lub kierownika budowy został ,w ocenie sądu, jednoznacznie ustalony na podstawie dokumentacji pracowniczej , w tym świadectw wykonywania pracy w warunkach szczególnych zawartych w aktach osobowych ubezpieczonego, a nadto z zeznań przesłuchanych w sprawie świadków, którzy w sposób szczegółowy, logiczny i spójny opisali zakres obowiązków ubezpieczonego na zajmowanych stanowiskach kierowniczych w tym okresie. Między innymi świadkowie podali, że A. W. organizował i nadzorował pracę brygad składających się z operatorów dźwigów, koparek, elektromonterów i brygadzystów na budowach sieci niskiego i średniego napięcia. Ponadto, dokonywał odbioru prac elektroenergetycznych wykonywanych przez brygady na podległym mu placu budowy, codziennie był obecny na budowie , szczególnie iż brał udział w wyłączaniu i podłączeniu sieci energetycznej przed dopuszczeniem pracowników do pracy na budowie i jego obowiązkiem było dopilnowanie ich bezpieczeństwa w tym zakresie.

Podkreślenia wymaga, że przesłuchani w niniejszej sprawie świadkowie posiadają odpowiednią wiedzę na temat charakteru wykonywanej przez ubezpieczonego pracy, byli zatrudnieni wraz z ubezpieczonym w podobnym okresie i w tym samym zakładzie pracy. Nadto, zeznania świadków korespondowały z treścią zgromadzonej w sprawie dokumentacji i treścią zeznań ubezpieczonego . Wykaz robót ,na których ubezpieczony pracował, a który został dołączony do akt sprawy ,również stanowi wiarygodne źródło informacji o przebiegu pracy zawodowej ubezpieczonego.

Powyższe stanowi, zatem niewątpliwie, że w powyższych okresach, ubezpieczony wykonywał prace wymienioną w wykazie A, dział XIV pod poz. 24 stanowiącym załącznik do w/w rozporządzenia, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, co oznacza, że można je zakwalifikować do okresu pracy w szczególnych warunkach.

Wskazania wymaga również, że Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu Najwyższego, wyrażone w wyroku z dnia 12 kwietnia 2012 r. (II UK 233/11, LEX nr 1216852) zgodnie, z którym nie jest dopuszczalne uwzględnianie do okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika.

Jednakże jak wskazał Sąd Najwyższy, od tej reguły istnieją odstępstwa. Pierwsze z nich dotyczy sytuacji, kiedy inne równocześnie wykonywane prace stanowią integralną część (immanentną cechą) większej całości dającej się zakwalifikować pod określoną pozycję załącznika do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8,

poz. 43 ze zm.). Drugie odstępstwo dotyczy przypadków, kiedy czynności wykonywane w warunkach nienarażających na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia mają charakter incydentalny, krótkotrwały, uboczny.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, iż w ocenie Sądu Okręgowego, w niniejszej sprawie czynności administracyjno-biurowe ubezpieczonego związane z obowiązkami kierownika robót były marginalne i sprowadzały się do udzielania pomocy przy dokonywaniu rozliczeń, przygotowania podkładek płacowych, sprawdzaniu raportów sprzętów i dostarczaniu ich do dyrekcji zakładu oraz przygotowaniu dokumentacji powykonawczej. W związku z tym powyższa okoliczność nie wpływa na możliwość uwzględniania powyższych okresów do stażu pracy w warunkach szczególnych.

Uwadze Sądu nie uszło również, że z treści przedłożonej dokumentacji wynikało, że w okresie od dnia 03 czerwca 1985 r. do 15 września 1985 r. ubezpieczony był zatrudniony na stanowisku kierownika oddziału. Przesłuchani w sprawie świadkowie nie wskazywali na odmienności w zakresie obowiązków ubezpieczonego w tym okresie, a ubezpieczony twierdził, że pracował w zastępstwie innego pracownika równocześnie prowadząc swoje budowy. W ocenie Sądu świadkowie nie posiadali wiedzy odpowiedniej do wskazania charakteru pracy ubezpieczonego w tym okresie, a jego zeznaniom odmówił wiary, ponieważ nie znajdowały odzwierciedlenia w pozostałym materiale dowodowym przedstawionym w sprawie. Podkreślenia wymaga bowiem, że nawet gdyby przyjąć, iż ubezpieczony rzeczywiście nadzorował prace na budowach, to zakres prac administracyjnych przypisanych do stanowiska kierownika oddziału uniemożliwiał uznanie, iż w tym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał jedynie pracę w szczególnych warunkach. Ponadto, okoliczność, że obowiązki te zostały mu oficjalnie powierzone przez pracodawcę przemawia za uznaniem, że ich zakres był znaczny i nie polegał na wykonywaniu ich dorywczo.

Reasumując, w ocenie Sądu Okręgowego ubezpieczony nie wykazał w toku niniejszego postępowania, iż legitymuje się wymaganym 15 – letnim stażem pracy w warunkach szczególnych, które to ustalenie w świetle dyspozycji art. 184 ustawy o emeryturach i rentach ZUS cyt. wyżej przesądza o prawidłowości wydanej przez organ rentowy decyzji.

Wobec powyższego, na mocy przepisów przywołanych wyżej i w oparciu o art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., Sąd Okręgowy, orzekł jak w sentencji wyroku.

/-/ SSO Monika Popielińska